

Hundens dvergbendemark (*Echinococcus canadensis G10*)

Prosjekt ElgMark

Hjorteviltseminaret 2025

Andrea L Miller

Førsteamanuensis/veterinær

INN, Campus Evenstad

Hundedyr
spiser indre
organer med
parasittblære

1-4 mm lang voksne
bendelorm i tynntarmen til
endevert (hundedyr)

Livssyklus
Echinococcus canadensis

Echinococcus egg i
avføringen

Echinococcus egg i miljøet

Utvikling av
parasittblærer i
indre organer,
spesielt lungene

Mellomvert får i seg egg
fra miljøet. Vanlig
mellomvert - hjortevilt

Smitte til mennesker
sjelden, men kan
forekomme

Mistenkte funn:

MELDEPLIKTIG til MATTILSYNET

Hundedyr
spiser indre
organer
med
parasittblære

Ingen adgang
til rått
slakteavfall

Utvikling av
parasittblærer i
indre organer,
spesielt lungene

Livssyklus
Echinococcus canadensis

Parasitt behandling
(ormkur)

1-4 mm lang voksne
bendelorm i tynntarmen til
endevert (hundedyr)

Echinococcus egg i
avføringen

Echinococcus egg i miljøet

Smitte til mennesker
sjelden, men kan
forekomme

Mellomvert får i seg egg
fra miljøet. Vanlig
mellomvert - hjortevilt

Veterinærinstituttet har påvist ekinokokker på en elg i Innlandet

Publisert 09.01.2023 **Endret** 10.01.2023

Hundens dvergbendemark

Parasitten *Echinococcus canadensis* G10 er påvist på en elg som er felt i Stor-Elvdal kommune i Innlandet. Prøven ble tatt ut på et viltslakteri og den aktuelle elgskroten ble kassert.

Seminar på Evenstad 2023

- Stor-Elvdal
- Åmot
- Rendalen

INN Universitetet
i Innlandet

 Mattilsynet

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Innlandet
fylkeskommune

Informasjon til jegere om *Echinococcus canadensis* G10

Høsten 2022 ble hundens dvergbendelorm, *Echinococcus canadensis* G10 (ECG10), påvist hos en elg felt i Stor-Elvdal.

Hensikt: Innhente mer kunnskap om parasittens utbredelse. Ved mistenkelige funn i lunger eller lever hos elg/annet hjortevilt må Mattilsynet kontaktes (se varslingsrutinen nedenfor). Dette gjelder spesielt i områder hvor ulv- og elgbestandene overlapper, og særlig rundt det første funnet i Stor-Elvdal.

Figur 1

Figur 2

Figur 1 og 2: *E. canadensis* G10 parasittblærer i lunger hos elg. Bilder: Per Langdal.

Parasittblærer kan finnes i lunger og lever. Størrelsen kan variere og det kan være én eller flere blærer. De er faste å kjenne på, og er fylt av klar væske. Det er svært viktig å kjenne på lungene, da blærene kan være lettere å kjenne enn å se. Blærene finnes ikke i kjøtt/muskulaturen. Parasitten smitter ikke til mennesker eller dyr via kjøtt eller varmebehandlet innmat.

VARSLINGSRUTINER

FUNN av denne parasitten er MELDEPLIKTIG til Mattilsynet.

Ved funn av mistenkelige forandringer i lunger og/eller lever hos elg eller andre hjortedyr er det ønskelig at Mattilsynet kontaktes for en vurdering. Ta bilder og lagre lungene og leveren kjølig fram til du får videre instruks.

Ring oss: 22 40 00 00

Åpningstider: 09.00–11.00 og 12.00–15.00 (hverdager)

**I arbeidstiden blir du satt over til veterinær tilhørende lokalt kontor og utenom normal arbeidstid blir du satt over til nasjonal vakt som gir beskjed til lokalkontor påfølgende arbeidsdag.*

Bakgrunn:

- ECG10 er en bendelorm. Dette er en annen art enn revens dvergbendelorm.
- Selv om parasitten kan smitte til mennesker finnes det bare få smittetilfeller med ECG10 på verdensbasis. For å unngå smitte til mennesker anbefales det at hunder ikke får adgang til rått slakteavfall. Dersom hunden likevel spiser slakteavfall kan parasittbehandling vurderes i samråd med veterinær.

Mer informasjon (www.vetinst.no):

[Faktaark](#)

[Spørsmål og svar](#)

Prosjekt ElgMark

iNN Universitetet
i Innlandet

Veterinærinstituttet
— *Norwegian Veterinary Institute*

Med flere

 Mattilsynet

Støttende fylkeskommuner

Trøndelag, Innlandet, Akershus, Buskerud

****Viltfonds midler****

Støttende kommuner

Alvdal	Holtålen	Stor-Elvdal
Asker	Hurdal	Sør-Odal
Aurskog-Høland	Kongsvinger	Tolga
Bærum	Lier	Trysil
Drammen	Lillestrøm	Tynset
Eidsvoll	Lørenskog	Tydal
Enebakk	Nannestad	Ullensaker
Engerdalen	Nes	Vestby
Folldal	Nord-Odal	Våler (Innlandet)
Fredrikstad	Os	Våler (Østfold)
Gjerdrum	Ringsaker	Åmot
Grue	Rørø	Åsnes
Halden	Sarpsborg	

Fire informasjons (jeger)møter

ElgMark MØTE

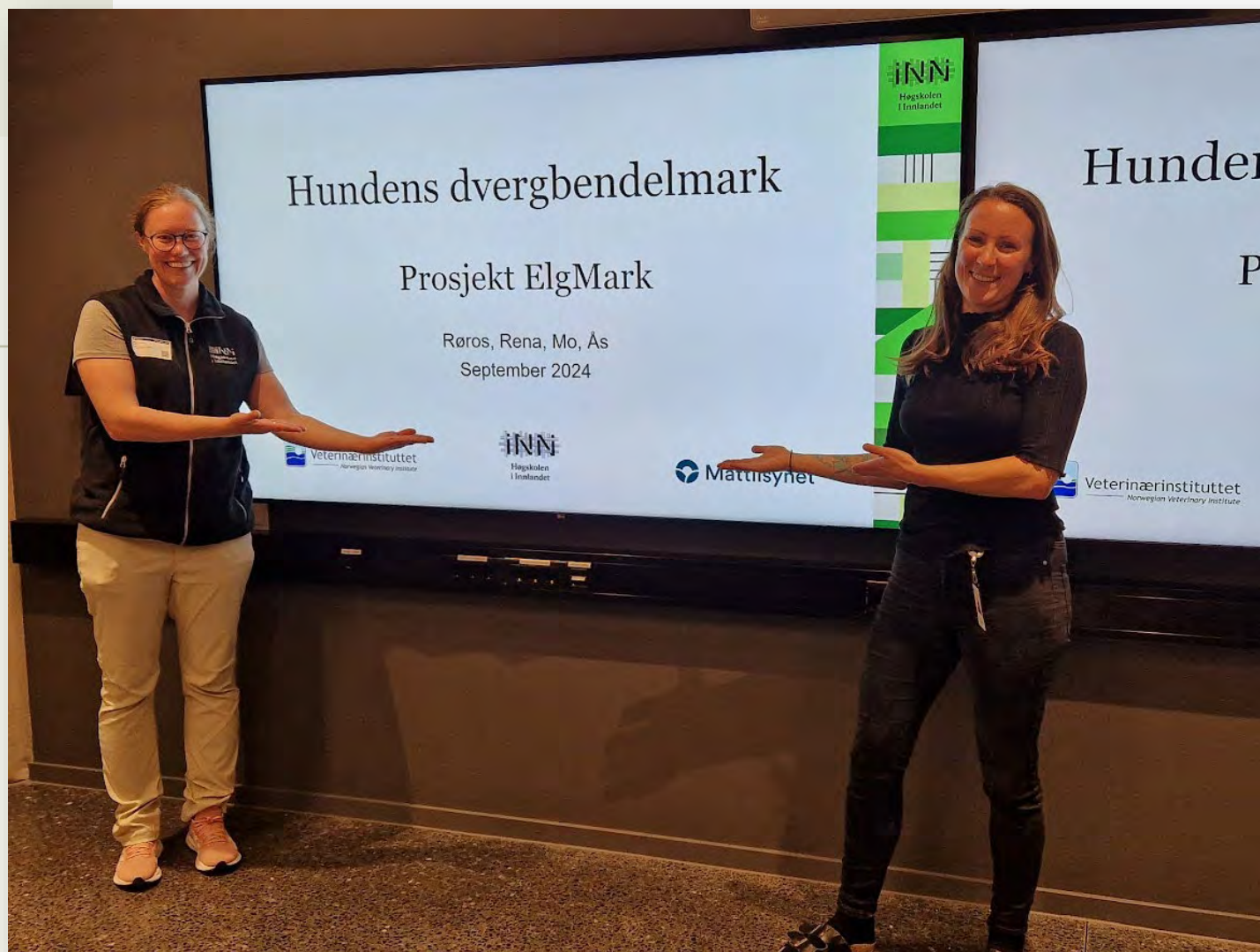
- Røros
- Rena
- Mo
- Ås

Kartverket

Pluss 2 webinar

Malin Rokseth Reiten (NVI)

Andrea Miller (INN , venstre)
Malin Rokseth Reiten (NVI, høyre)

Informasjonsfordeling

- Informasjon
- Bilder/trening
- Varslingsprosedyret
- Frakt kostnader

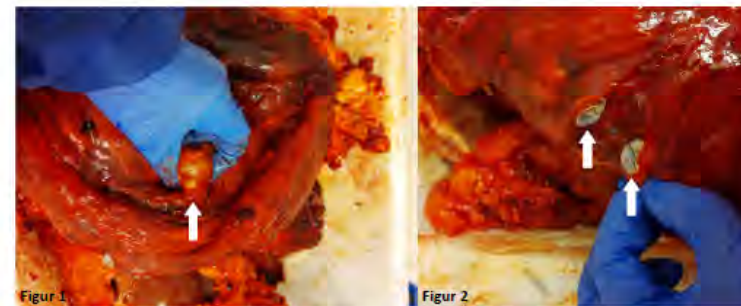
Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Informasjon til jegere om hundens dvergbendemark

Høsten 2022 ble hundens dvergbendemark, *Echinococcus canadensis G10 (ECG10)*, påvist hos en elg felt i Stor-Elvdal.

Hensikt: Innhente mer kunnskap om parasittens utbredelse. Ved mistenkelige funn i lunger eller lever hos elg/annet hjortevilt må Mattilsynet kontaktes (se varslingsrutinen nedenfor).

Figur 1 og 2: *E. canadensis* G10 parasittblærer i lunger hos elg. Bilder: Per Langdalen/Mattilsynet

Parasittblærer kan finnes i lunger og lever. Størrelsen kan variere og det kan være én eller flere blærer. De er faste å kjenne på, og er fylt av klar væske. Det er svært viktig å kjenne på lungene, da blærene kan være lettere å kjenne enn å se. Blærene finnes ikke i kjøttet/muskulaturen. Parasitten smitter ikke til mennesker eller dyr via kjøtt eller varmebehandlet innmat.

VARSLINGSROUTINER

FUNN av denne parasitten er MELDEPLIKTIG til Mattilsynet.

Ved funn av mistenkelige forandringer i lunger og/eller lever hos elg eller andre hjortedyr er det ønskelig at Mattilsynet kontaktes for en vurdering. Ta bilder og lagre lungene og leveren kjølig fram til du får videre instruks.

Ring oss: 22 40 00 00

Åpningstider: 09.00–11.00 og 12.00–15.00 (hverdager)

*I arbeidstiden blir du satt over til veterinær tilhørende lokalt kontor og utenom normal arbeidstid blir du satt over til nasjonal vakt som gir beskjed til lokalkontor påfølgende arbeidsdag.

Bakgrunn:

- ECG10 er en bendemark. Dette er en annen art enn revens dvergbendemark.
- Selv om parasitten kan smitte til mennesker finnes det bare få smittetilfeller med ECG10 på verdensbasis. For å unngå smitte til mennesker anbefales det at hunder ikke får adgang til rått slakteavfall. Der- som hunden likevel spiser slakteavfall kan parasitt- behandling vurderes i samråd med veterinær.

Prosjekt ElgMark

[\(parasitt bilder/informasjon/innsending\)](#)

Mer informasjon (www.vetinst.no):

[Faktaark](#)

[Spørsmål og svar](#)

Media

JAKT&FISKE

Jakt Fiske Hund Utstyr Meninger Mat

Bli medlem Meny

Hundens dvergblendemark:

Elgjeger? Nå trenger forskerne din hjelp

forskning.no

Kultur Helse Miljø Samfunn Teknologi Naturvitener Podcast Nyhetsbrev

DENNE ARTIKKELEN ER PRODUSERT OG FINANSIERT AV HØGSKOLEN I INNLANDET – LES MER.

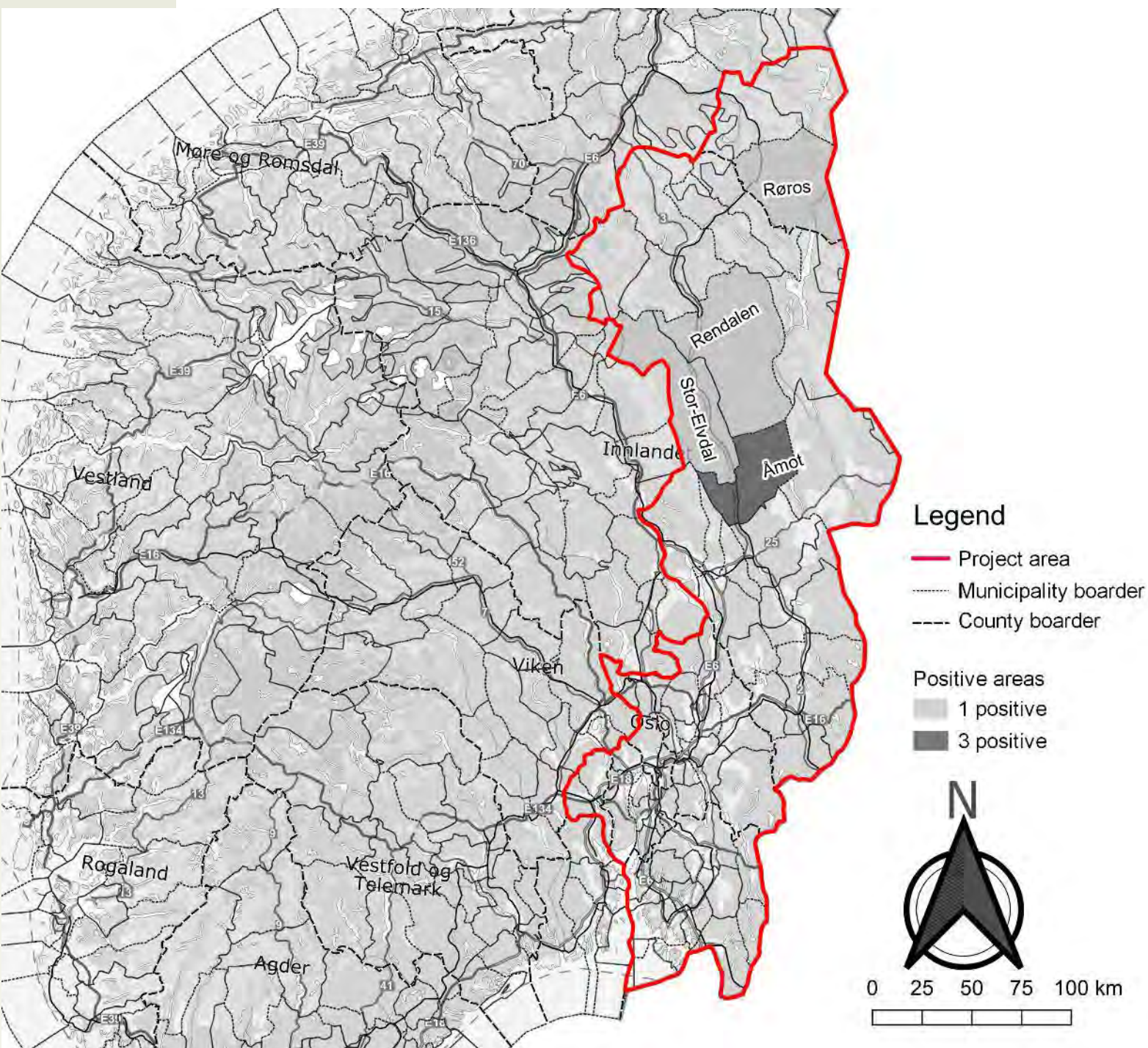
Hunder kan få i seg parasitten om de spiser rått slakteavfall fra en elg med dvergblendemark. (Foto: Tor-Hartvig Bondo, VG/NTB)

Ber elgjegere være på vakt mot parasitt: – Ikke la hunden få tak i slakteavfallet

Parasitten ble første gang påvist i Norge i fjor. Nå ber de elgjegere om hjelp.

Erlend Moe
FORSKNINGSFORMIDLER

Høgskolen i Innlandet

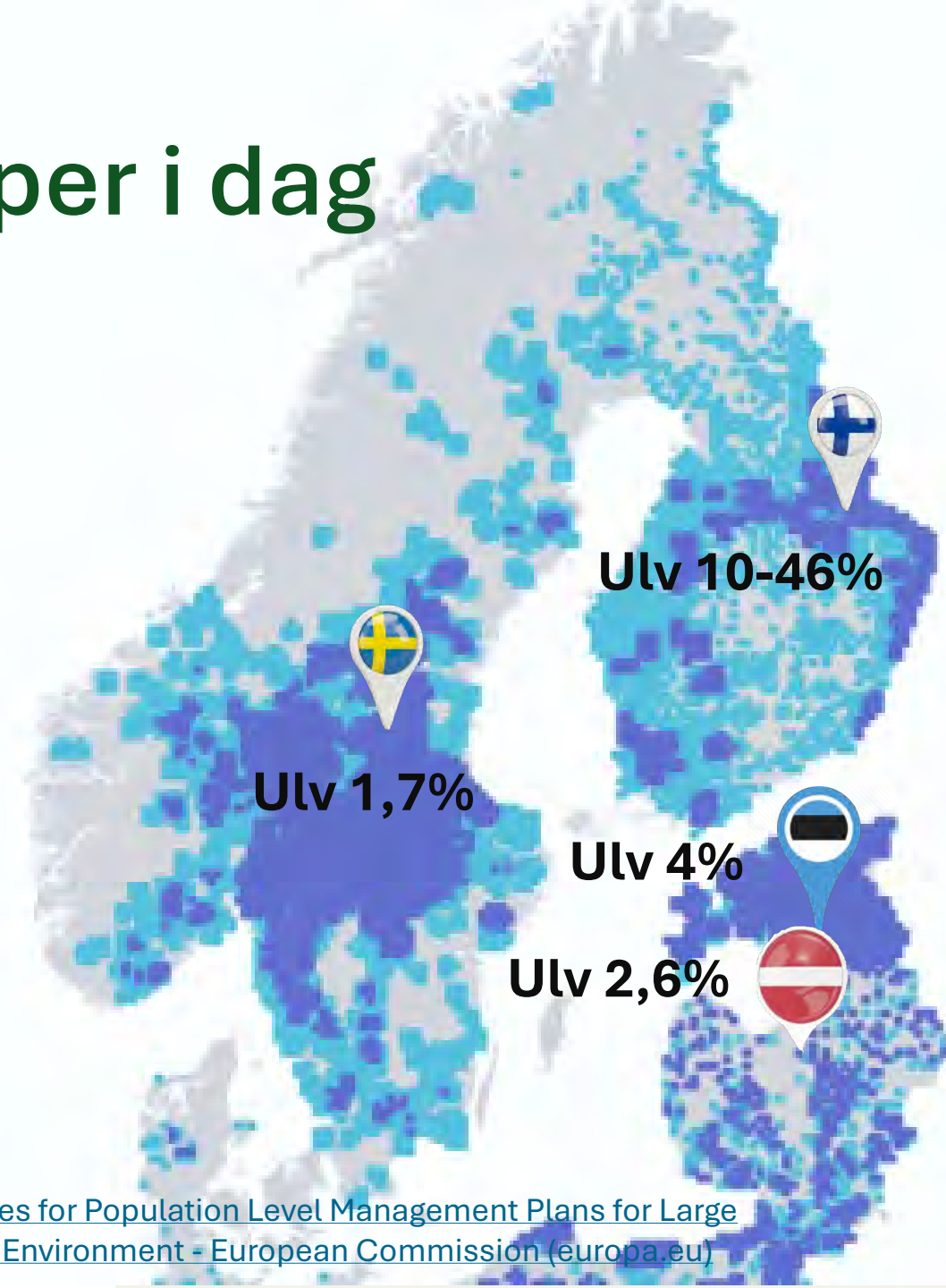
6 positiv funn (2022 – 2024)

- 1 Stor Elvdal (2022)
- 1 Røros (2023)
- 3 Åmot (2023)
- 1 Rendalen (2024)

Utbredelse i Fennoskandia per i dag

- Sverige
 - Ulv – 2/116 positive (2012-2020)
 - Elg - sporadisk funn
 - Rein – sporadisk funn

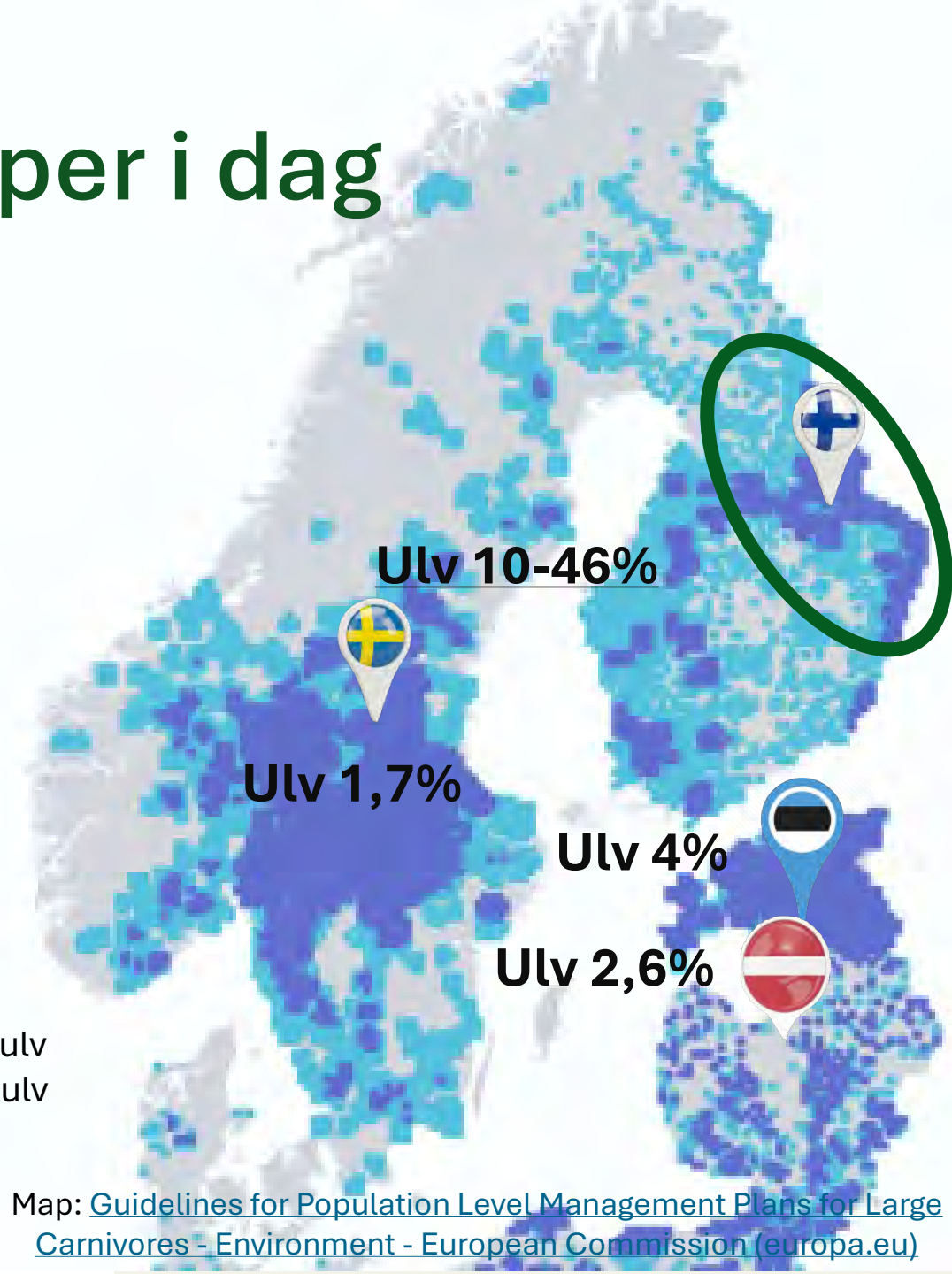
Lilla: konstant funn av ulv
Blå: sporadisk funn av ulv

Utbredelse i Fennoskandia per i dag

- Finland – etablert i ulv/elg bestanden
 - Ulv – konstant funn, prevalens opp til 46%
- Elg – noen tilfeller hvert år
- Rein – noen tilfeller hvert år (tamrein/villrein)

Lilla: konstant funn av ulv
Blå: sporadisk funn av ulv

Hva har vi lært?

Folk tar dette på alvor

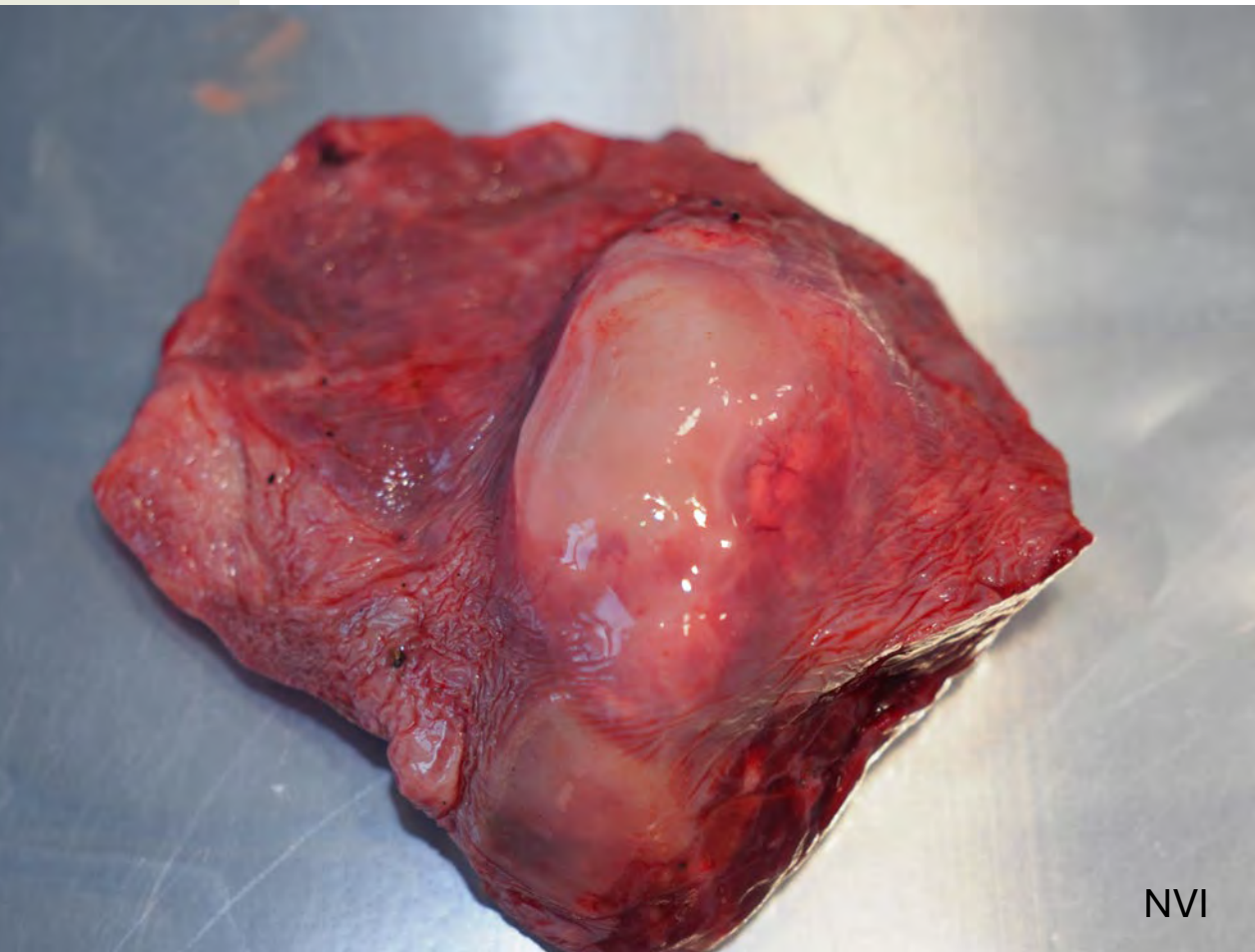
- Prøver sendt til VetInst 2023: 14
- Prøver sendt til VetInst 2024: 4

Funn av parasitten varierer

- Prøver sendt til VetInst 2023: 14
 - 4/14, 28% positive
- Prøver sendt til VetInst 2024: 4
 - 1/4, 25% positive

Patologi

En fin parasittblære

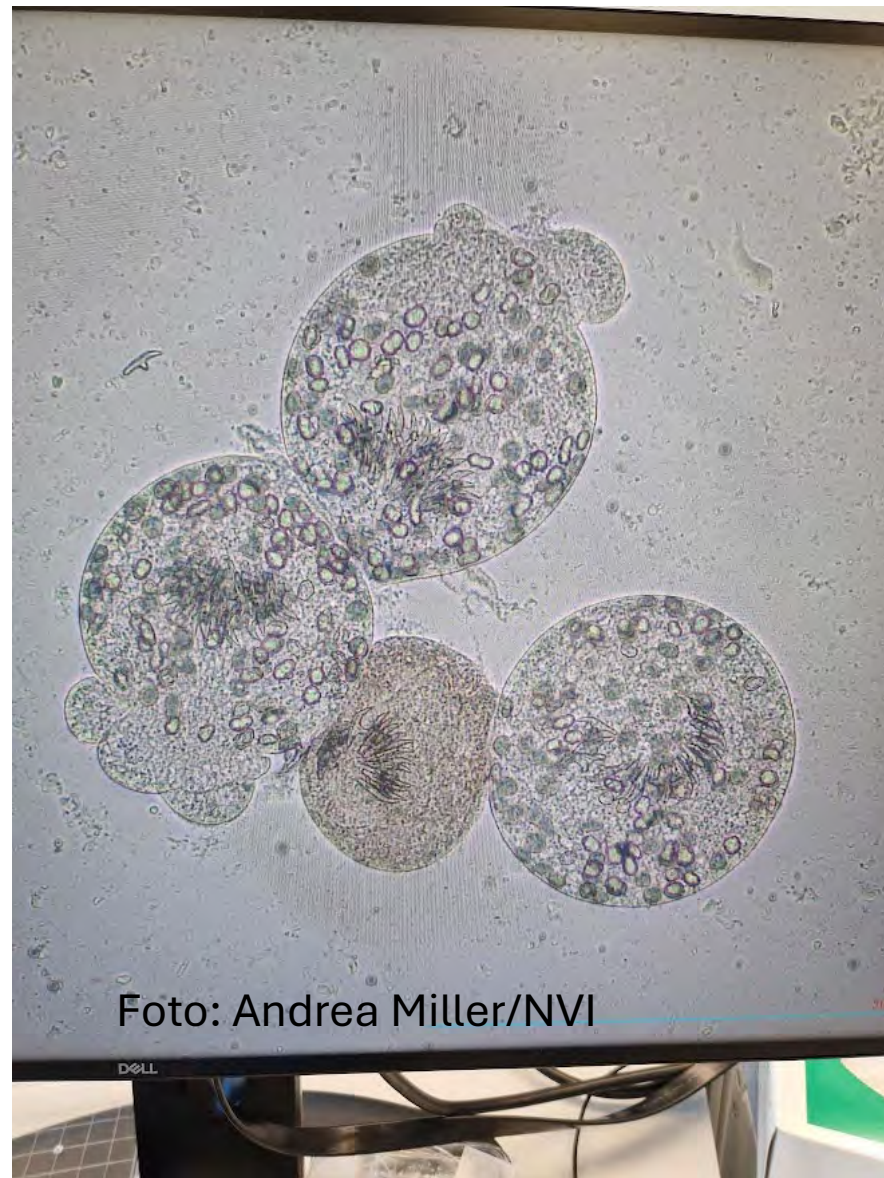
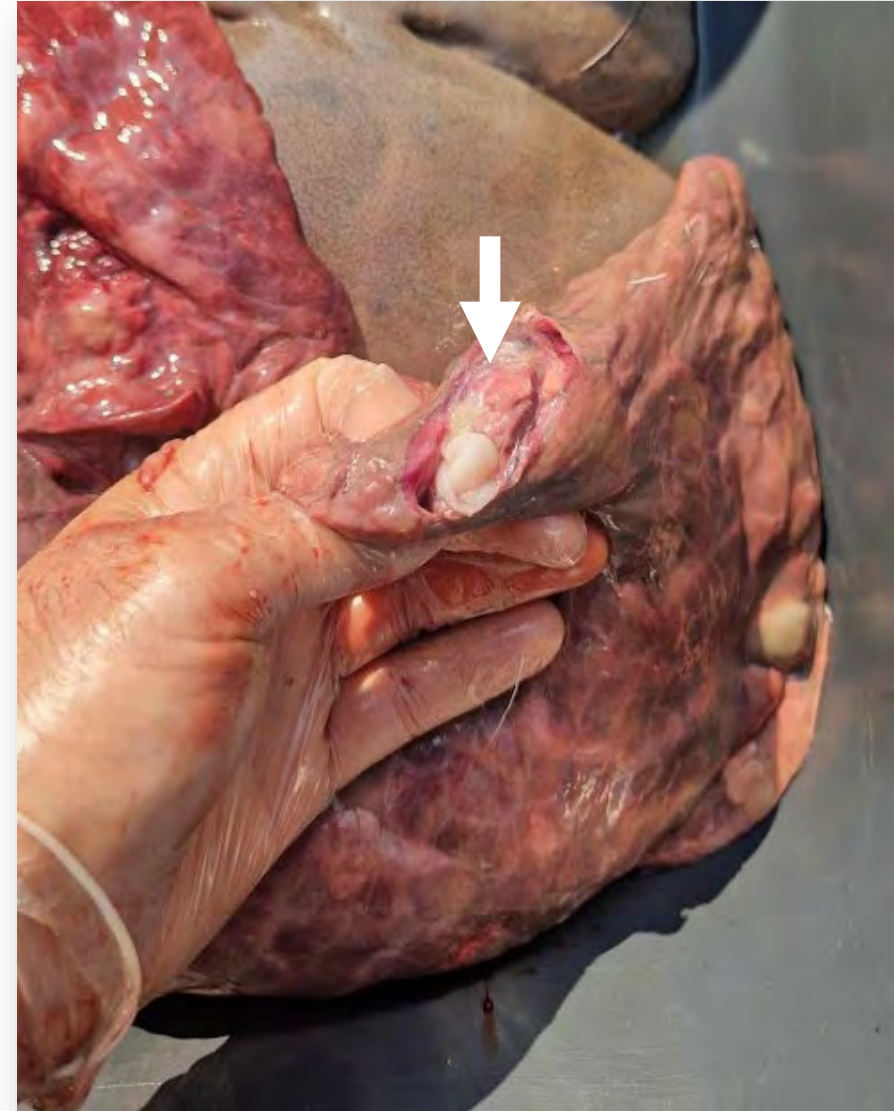

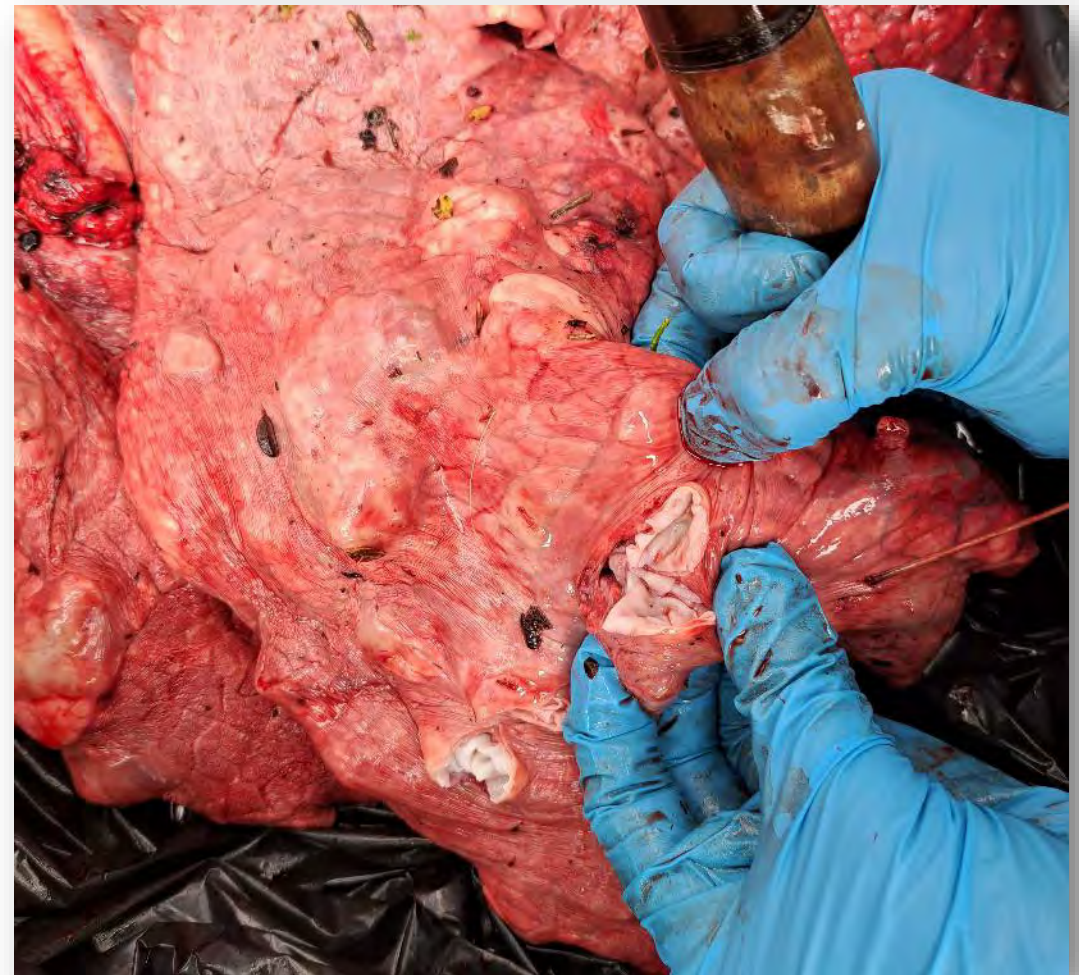
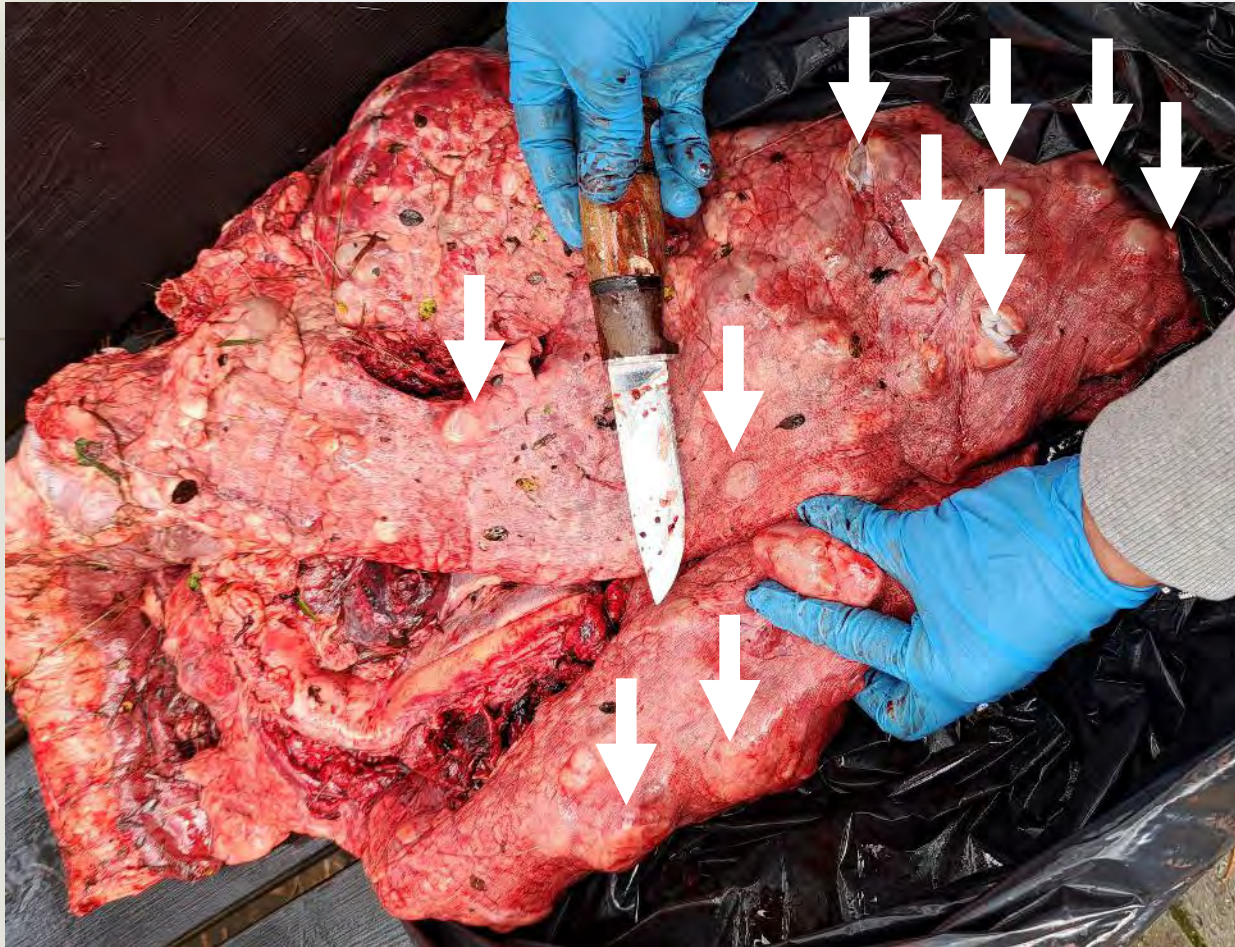
Foto: Andrea Miller/NVI

Patologi hos elgen

Fotoer: Per-Anders Robertsen
Parasitt blær hos elg, lunger

Patologi hos elgen

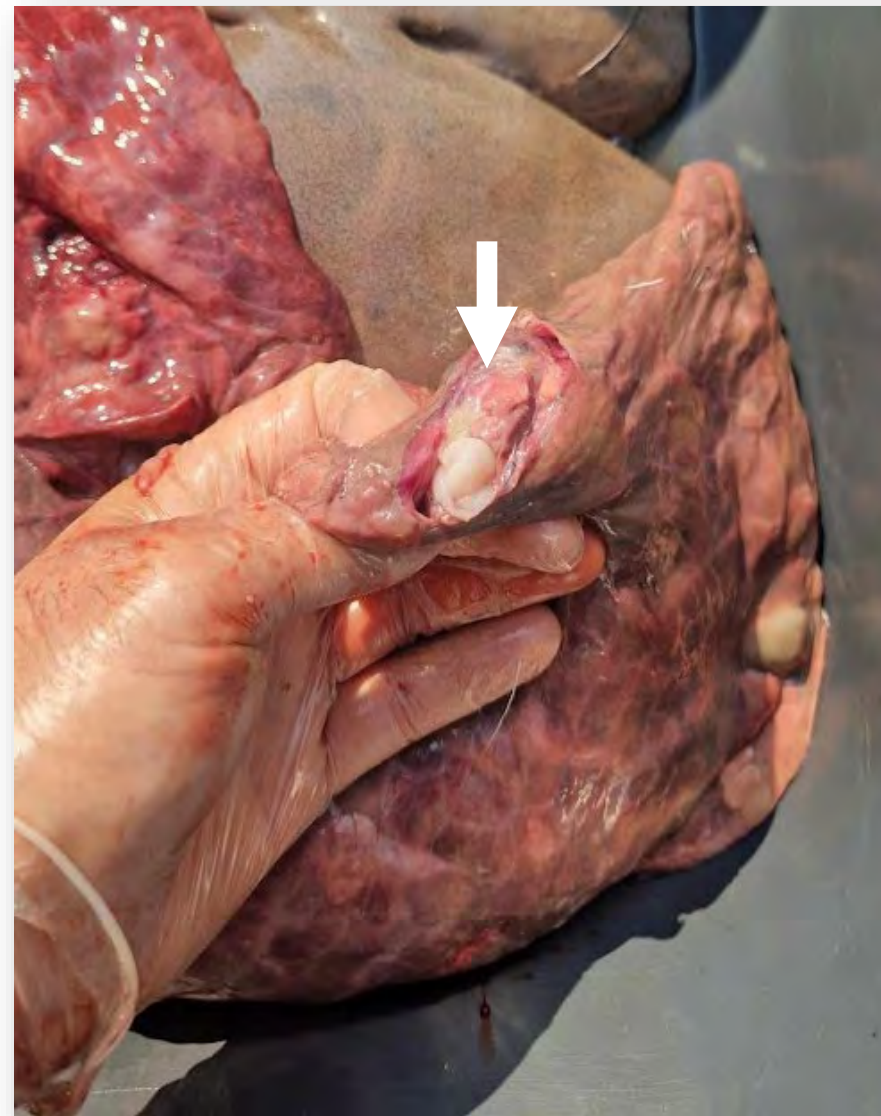

Bilder: Mattilsynet: Glåmdal/Østerdal
Parasitt blærer hos elg (lunger)

Patologi hos elgen

Bilde: Mattilsynet: Gauldal
Parasitt blærer hos elg (lever)

Fallvilt er viktig.

Fotoer: Per-Anders Robertsen
Parasitt blær hos elg, lunger

Veien videre

- ElgMark II – fortsette å samle prøver fra elg
- Hva om andre verter?

Mistenkte funn:

MELDEPLIKTIG til MATTILSYNET

Varsling:

- **Ring Mattilsynet**
- **Sende bilder**
- **Sende godkjent prøver til NVI**

INFO

ElgMark - mer info

Søk «ElgMark»

Veterinærinstituttet

Nyheter

Sykdom A - Å

Dyrehelse

Prøvetaking

Fag

Om oss

Søk

English

[Forside](#) • [Forskning og innovasjon](#) • [Pågående forskningsprosjekter](#) • [ElgMark](#)

ElgMark

Jaktsesongen 2022 ble hundens dvergbendelmark, *Echinococcus canadensis* G10, påvist hos en elg felt i Stor-Elvdal. Dette var den første påvisningen hos elg i Norge.

Illustrasjonsfoto: Shutterstock.

I jaktsesongen 2023 ble fire nye tilfeller påvist i Røros (1) og Åmot (3) kommuner. Prosjektet «ElgMark» kjøres med et mål om å øke oppmerksomheten om parasitten i et større område, og for å støtte innsendingen av prøver fra elg i

STOR TAKK

iNN Universitetet
i Innlandet

 Mattilsynet

Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

ElgMark - mer info

Søk «ElgMark»

Støttende fylkeskommuner

Trøndelag, Innlandet, Akershus, Buskerud

Støttende kommuner

Alvdal
Asker
Aurskog-Høland
Bærum
Drammen
Eidsvoll
Enebakk
Engerdalen
Folldal
Fredrikstad
Gjerdrum
Grue
Halden

Holtålen
Hurdal
Kongsvinger
Lier
Lillestrøm
Lørenskog
Nannestad
Nes
Nord-Odal
Os
Ringsaker
Røros
Sarpsborg

Stor-Elvdal
Sør-Odal
Tolga
Trysil
Tynset
Tydal
Ullensaker
Vestby
Våler (Innlandet)
Våler (Østfold)
Åmot
Åsnes